

Právo proti domácímu násilí

JUDr. Eva Žatecká, Ph.D.

TRESTNĚPRÁVNÍ A SPRÁVNĚPRÁVNÍ PROBLEMATIKA DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Úkoly:

- 1) Nastudujte základní pojmy: trestní právo a jeho úloha, trestní proces, účel trestního procesu, policejní orgány, trestné činy vztahující se k problematice domácího násilí – zejména § 199 – týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě, § nebezpečné vyhrožování, vydírání, omezování osobní svobody, útisk, znásilnění, náležitosti trestního oznámení, odmítnutí podání, trestní stíhání se souhlasem poškozeného, možnost odmítnutí výpovědi, možnosti zajištění osoby obviněného/podezřelého pro účely trestního řízení, vykázání, tresty, maření výkonu úředního rozhodnutí

Využijte PowerPointové prezentace.

Vše je dostupné na:

*http://www.is.muni.cz/IS/studijni_materialy_predmetu
MV 802K Právo proti domácímu násilí*

- 2) Zamyslete se nad účelem trestního (správního) procesu. Jaké jsou jeho cíle? Jak se projevují vztahy mezi rodinným právem, občanským právem a trestněprávní (správně právní) problematikou?
- 3) Nastudujte právní úpravu vykázání dle ustanovení § 44 až 47 zákona o policii.
- 4) Zhodnoťte právní úpravu institutu vykázání ve vazbě na ostatní ustanovení upravující předběžná opatření? Je současná právní úprava vhodná. Navrhněte případné změny.

- 5) Souhlasíte se lhůtou 10 dnů u institutu vykázání?
- 6) Nastudujte právní úpravu zajištění osoby obviněného pro trestní řízení, zejména problematiku vazby, dle ustanovení § 67 a násl. trestního řádu.
- 7) Jakou formou lze orgánům činným v trestním řízení adresovat trestní oznámení? Jaké jsou jeho náležitosti?
- 8) Je trestní stíhání obviněného dle § 199 TZk podmíněno souhlasem poškozeného s trestním stíháním? Je možné tento souhlas vzít zpět?
- 9) Co lze dělat v případě, kdy vykázaná osoba se vrací opakovaně zpět do bytu či domu, odkud byla vykázána?
- 10) Jaké má poškozená osoba možnosti v rámci trestního řízení? Např. možnost utajení, oprávnění vědět, jak se vyvíjí trestní věc obviněného, ...
- 11) Jaké možnosti skýtá správní právo? Jak probíhá řízení před přestupkovou komisí? Je možné navrhnout místo přestupkového řízení postup v rámci řízení trestním? Pokud ano, jaké podmínky musí být splněny?
- 12) Jaké sankce je možné uložit v případě správního práva?

Modelový případ:

Manželé Eva a Adam uzavřeli manželství před 10 lety. Před uzavřením manželství se narodilo jedno dítě, za trvání manželství se narodily další dvě nezletilé děti. Eva je v domácnosti.

Rodinné bydlení se realizuje v nájemním (družstevním) bytě, který má Adam po babičce.

Před uzavřením manželství si Adam a Eva zařídili byt společnými silami: zakoupili základní vybavení, pračku, ledničku, televizi apod.

Rok před svatbou půjčila Eva Adamovi 100.000 Kč, aby mohl začít podnikat.

Za trvání manželství nabyli manželé zejména chalupu na Vysočině, a to převážně z peněz darovaných rodině Evinými rodiči.

Před třemi lety začaly mezi manžely problémy.

Adam začal Evě kontrolovat peníze, žádat detailní vyúčtování i drobných vydání. Nechtěl Evě dovolit, aby po ukončení rodičovské dovolené nastoupila do zaměstnání, ačkoli jejich finanční situace byla v důsledku Adamových neúspěchů v podnikání svízelná. Evě i dětem zakazoval návštěvy u prarodičů z obou stran. Postupně docílil úplné izolace rodiny. Víkendy i dovolené trávili všichni na chalupě prací na její rekonstrukci. Eva měla o trávení volného

času dětí jinou představu, proto ji začal Adam i před dětmi systematicky kritizovat a zesměšňovat. Když požil alkohol, agrese se vystupňovala a často došlo i k fyzickému napadení. Eva násilí snášela, neboť nechtěla tzv. rozbít rodinu. Vinu hledala sama v sobě. Obviňovala se, že nedokáže vytvořit rodinnou pohodu.

Po zhlédnutí epizody ze seriálu Soukromé pasti se však rozhodla problém pojmenovat a řešit. V den, kdy byla opětovně Adamem napadena, zavolala policii. Adam byl v té době v podnapilém stavu.

Otázky:

- 1) Jak je chráněna osoba, které akutně hrozí útok na její zdraví nebo dokonce život? Kde najdeme příslušná ustanovení?
- 2) Jaká opatření má v této chvíli k dispozici policie?
- 3) Jak je upravena věcná a místní příslušnost soudu, který bude ve věci rozhodovat, pokud bude zahájeno trestní řízení?
- 4) V jaké formě může Eva soudu adresovat trestní oznámení? Jak soud rozhodne o trestním oznámení, které nebude splňovat všechny náležitosti?
- 5) Může soud rozhodnout i bez návrhu?
- 6) Může být Eva v trestním řízení zastoupena? Kdo by mohl být zástupcem?
- 7) Jak probíhá postup při rozhodování o vazbě Adama?
- 8) Naformulujte výrok usnesení o vzetí do vazby a usnesení o zahájení trestního stíhání.
- 9) Jaká práva má Eva v trestním řízení, vystupuje-li jako svědek a poškozená osoba?
- 10) V případě uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody, má právo být informována o propuštění Adama?
- 11) Jak bude postupováno, prokáže-li se, že Eva si celou věc vymyslela? Jaké prostředky ochrany má Adam?
- 12) Jak bude postupováno v případě, kdy bylo rozhodnuto o vykázání a dotyčný se vrátí zpět do bytu/domu?

Prameny

Zákon o policii
Občanský soudní řád
Trestní zákon
Trestní řád

Literatura

Monografie

- Voňková, J., Huňková, M.*: Domáci násilí z pohledu žen. Praha: Profem, 2004;
Marvánová-Vargová, B. Pokorná, D., Toufarová, M. : Partnerské násilí. Linde, 2009;
Špeciánová, Š.: Ochrana týraného a zneužívaného dítěte. Praha: Linde, 2003;
STŘÍLKOVÁ, Patricie; FRYŠTÁK, Marek. Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím. Vyd. 1. Ostrava : Key Publishing, 2009. 91 s. ISBN 9788074180200
FRYŠTÁK, Marek. Trestní právo procesní. Vyd. 2. přeprac. Ostrava : Key Publishing, 2009. 265 s. ISBN 9788074180415
CÍSAŘOVÁ, Dagmar; FENYK, Jaroslav; GŘIVNA, Tomáš. Trestní právo procesní. Vyd. 1. Praha : ASPI, 2008. 822 s. ISBN 9788073573485

Studie

- Melicharová, D.*: Dítě jako svědek a oběť domácího násilí. Acta iuridica olomucensis. Vol. 1, 2005

Judikatura

- Case of Z and Others v. the United Kingdom ze dne 10. 5. 2001
- Case of Bevacqua and S. v. Bulgaria ze dne 12. 6. 2008